

Маргарита МІЛОХІНА

**СТРУКТУРНИЙ АНАЛІЗ ПРОФЕСІЙНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОПЕРАТОРІВ
КОМП'ЮТЕРНОГО НАБОРУ**

Анотація. Викладено структурний аналіз професійної компетентності операторів комп'ютерного набору та характеризувано її складові.

Ключові слова: оператор комп'ютерного набору, професійна підготовка, професійна компетентність, структура професійної компетентності, мотиваційний компонент, когнітивний компонент, діяльнісний компонент, особистісний компонент.

М.А. Милохина

**СТРУКТУРНИЙ АНАЛИЗ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ
БУДУЩИХ ОПЕРАТОРОВ КОМПЬЮТЕРНОГО НАБОРА**

Аннотация. Изложен структурный анализ профессиональной компетентности операторов компьютерного набора и дана характеристика ее составляющих.

Ключевые слова: оператор компьютерного набора, профессиональная подготовка, профессиональная компетентность, структура профессиональной компетентности, мотивационный компонент, когнитивный компонент, деятельностьный компонент, личностный компонент.

М.О. MILOKHINA

**STRUCTURAL ANALYSIS OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF THE
COMPUTER SET OPERATORS**

Summary. The structural analysis of professional competence of operators of a computer set is provided in article and the characteristic of its components is given.

Keywords: operator of a computer set, vocational training, professional competence, structure of professional competence, motivational component, cognitive component, deyatelnostny component, personal component.

На сучасному етапі доцільність професійної підготовки операторів комп'ютерного набору стала об'єктом дискусій науковців та практиків в галузі педагогіки. Цьому сприяло, в першу чергу, не зовсім точне розуміння змісту професійної підготовки операторів комп'ютерного набору, що зводиться здебільшого до навичок набору тексту та використанню комп'ютерної техніки. Зазначені навички все частіше висуваються як необхідні для спеціалістів багатьох сфер діяльності.

Також незадовільність професійною підготовкою обумовлена фокусуванням навчально-виробничого процесу на засвоєння знань, умінь та навичок. Доведено, що їх складових часто не достатньо для якісного функціонування в професійній діяльності. Рішенням у цьому питанні часто висувають професійну підготовку на основі компетентнісного підходу(Дж. Равен, В.В. Ягупов, В.І. Свистун, В.А. Болотов, В.В. Серіков, О.Я. Савченко, О.В. Овчарук, І.А. Зимня та ін.). Тому метою нашої статті є провести структурний аналіз професійної компетентності операторів комп'ютерного набору.

Тенденції в рішенні питання направленні на впровадження компетентнісного підходу до навчально-виробничого процесу. Нами компетентнісний підхід розуміється як комплексна характеристика, що інтегрує в собі перевірені на практиці технології особистісного, діяльнісного та системного підходів. Вони довели власну ефективність на практиці, але з часом проявили слабкі сторони та потребують методичного доповнення. Компетентнісний підхід сприяє виявленню їх взаємозв'язку, доповнення та удосконалення для задоволення освітніх потреб сучасності.

Розглядаючи компетентнісний підхід до професійної підготовки операторів комп'ютерного набору, нами було визначено наступні складові їх професійної компетентності[2, 3]. Перша – мотивація учнів до набуття обраної професії, розуміння її ролі та значущості у соціумі. Друга – комплекс знань, які властиві учню та використовуються ним. Третя складова включає вміння та навички, яких набув учень. До четвертої складової віднесено

особливості індивіда: особистісні якості, ставлення до професійної діяльності тощо.

Мотиваційна складова передбачає, перш за все, інтерес до власної професійної діяльності та прагнення бути корисним для суспільства у професійному напрямі через усвідомлення соціального значення власної професії.

Когнітивний компонент є основою для оволодіння будь-якою спеціальністю. Адже, у класичному варіанті "знання ²³/₁₁ уміння ²³/₁₁ навички" перше місце відведено знанням. На основі аналізу спеціальності "оператор комп'ютерного набору" до когнітивної складової було віднесено компоненти, які можна представити як сходинки до результативності знань:

Мал.1. Складові когнітивного компонента професійної компетентності операторів комп'ютерного набору

Наявність базових теоретичних знань передбачає засвоєння учнем фактів та законів зі шкільної програми, не обмежуючись окремими дисциплінами. Вони розширюють кругозір учня, забезпечують розуміння дійсності. обов'язковим продовженням навчання є ідентифікація наявних знань у житті. Учень має розуміти, в першу чергу, де можна використати знання, які передбаченні навчальною програмою. Розуміння "корисності" та прикладного характеру знань може мотивувати учня до подальшого навчання. Для використання знань у житті необхідно оволодіти процедурними знаннями, тобто такими які відповідають на питання: як?, коли?, де? тощо. Такі знання забезпечують динаміку знань, тобто пояснюють практичну значущість концепцій, теорій, законів, фактів тощо. Завершальним аспектом когнітивного компоненту є оперування набутими, зрозумілими знаннями. Таку дію забезпечують логічні операції: аналіз, синтез, узагальнення, порівняння. Досягнення такого результату є кінцевою метою засвоєння когнітивного компоненту майбутніми кваліфікованими робітниками.

Важливим етапом формування професійної компетентності майбутніх операторів комп'ютерного набору є опанування її діяльнісної складової, яка включає в себе уміння організувати власну професійну діяльність, якість виконання фахових завдань, охоплення широкого кола фахових завдань, оперативність реагування та вирішення фахових проблем. Закономірно, що організація діяльності займає перше місце у діяльнісному компоненті професійної компетентності операторів комп'ютерного набору. Чітко спланований алгоритм у виконанні будь-якої професійної задачі є запорукою послідовного, логічного її виконання.

Наступною сходинкою до професіоналізму є якість виконання фахових задач, яка передбачає оптимальність використання ресурсів. Відповідно до сучасних вимог ринку праці нами був включений такий компонент, як охоплення широкого кола фахових завдань. Він полягає у тому, що учень здатен виконувати на робочому місці декілька суміжних професій, які зараз вкрай необхідні малим підприємствам та фабрикам. До того ж неспинний розвиток науки та її впровадження у практику, постійно змінювані умови праці вимагають оперативності реагування та вирішення фахових проблем, що певним чином залежить від досвіду роботи, розуміння професії.

Мал.2. Складові діяльнісного компонента професійної компетентності операторів комп'ютерного набору

Особистісна складова професійної компетентності, на нашу думку, перш за все має включати психофізіологічні якості особливості (увагу, пам'ять, уяву тощо), розуміння значущості професії, відповідальності за якість та результативність професійної діяльності. Розвиток психофізіологічних якостей починається з дитячого віку і майже завершується до періоду вступу у професійно-технічний навчальний заклад. Тому при плануванні навчання враховуються фактичні психофізіологічні особливості кожного учня.

Особливий акцент робиться на формуванні позитивного ставлення до професійної діяльності, що забезпечується розумінням значущості професії, соціальною її важливістю. Це, у свою чергу, забезпечує відповідальне ставлення робітників за якість та результативність професійної діяльності.

Мал. 3. Складові особистісного компонента професійної компетентності операторів комп'ютерного набору

Таким чином, професійна компетентність є складним явищем, яке поєднує у собі всі етапи професійної діяльності кваліфікованого робітника з урахуванням специфіки його професії. Професійна компетентність оператора комп'ютерного набору є дуальною і включає соціальний та технічний аспекти. Це ускладнює професійну підготовку сучасних фахівців комп'ютерної галузі, але спрощує їх професійну адаптацію та забезпечує професійну мобільність.

Список використаних джерел:

1. Державний стандарт професійно-технічної освіти: професія «оператор комп'ютерного набору» http://vpu9.kr.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=148:2010-02-13-19-07-58&catid=37:maкет&Itemid=70

2. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В.Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

3. Francoise Delamare Le Deist & Jonathan Winterton What Is Competence? // Human Resource Development International, Vol. 8, No. 1, 27 – 46, March 2005, Електронний ресурс <http://www.fse.provincia.tn.it/prgleonardo/leonardo/public/documentation/finaleseminar/compwinterton.pdf>

Анотація